

Q&A w ramach projektu Energia Pracodawców RP (program ELENA)

Obowiązuje od 17.09.2025

Spis treści

FINANSOWANIE Z ELENA.....	3
1. Czy ELENA finansuje inwestycję?.....	3
2. Co finansuje ELENA?	3
3. Na co są środki oprócz dokumentacji i na jakim poziomie?	3
4. Czy wsparcie jest uzależnione od mapy pomocy?	3
5. Czy pomoc jest kwalifikowana jako pomoc minimis?	4
6. Czy jest możliwość refinansowania wykonanych dokumentacji, np. audytów?	4
7. Czy można łączyć z innymi programami?	4
8. Czy w sytuacji gdy koszt audytu zostanie dofinansowany z grantu ELENA przedsiębiorca może przedstawić ten koszt również do refundacji w ramach premii ekologicznej?	5
9. Czy uzyskanie grantu ELENA wyklucza z możliwości uzyskania dofinansowania w ramach premii ekologicznej?	5
10. Czy wymagane są zabezpieczenia finansowe?	5
11. Czy jest gwarancja uzyskania dotacji?	5
12. Ile trwa proces wnioskowania o wsparcie z ELENA? Proces wnioskowania o dotację w programie ELENA trwa:	6
13. Czy wcześniejsze złożenie wniosku do ELENY zwiększa szansę na uzyskanie dofinansowania?	6
14. Kiedy zacząć korzystać z ELENA?	6
15. Ile trwa przygotowanie dokumentacji technicznej?	7
GRUPA DOCELOWA.....	7
1. Dla kogo jest projekt ELENA? Kto może skorzystać?.....	7
2. Jak określić kategorię przedsiębiorstwa?	8
3. Jaki pułap obrotu i sumy bilansowej mogą mieć small mid-cap i mid-cap?	8
4. Czy do klasyfikacji wielkości podmiotu bierze się pod uwagę powiązania kapitałowe lub osobowe? Jeżeli tak to z czego to wynika?	9
6. Czy Inwestorem może być organizacja pozarządowa?	10
7. Czy Inwestorem mogą być przedsiębiorstwa komunalne, w których udziały posiadają Jednostki Samorządu Terytorialnego tj. spółki gminne, zajmujące się m.in. gospodarką komunalną,	

selektywną zbiórką odpadów komunalnych, gospodarką wodno-ściekową, transportem publicznym?.....	10
8. Czy Inwestorem mogą być wspólnoty mieszkaniowe lub spółdzielnie mieszkaniowe?.....	10
9. Czy rolnicy prowadzący działalność rolniczą (prowadzą gospodarstwo rolne, sprzedają lub przetwarzają swoje produkty), mogą startować w programie ELENA?	10
KWALIFIKOWALNE INWESTYCJE	12
1. Jak/z czego może być finansowana może być sama inwestycja?	12
2. Czy finansowanie inwestycji zwiększającej efektywność energetyczną o 30% „zwykłym” kredytem inwestycyjnym (tj. nie: kredytem ekologicznym, nie: kredytem z gwarancją Ekomax) również spełnia warunki Programu Elena?	12
3. Czy złożenie wniosku o finansowanie (tj. o „zwykły” kredyt inwestycyjny, ale zwiększający efektywność energetyczną o 30%) do banku powoduje, że klient może ponosić wydatki związane z poprawieniem efektywności energetycznej?	12
4. Czy, po wykonaniu audytu energetycznego oraz uzyskaniu dofinansowania przez Klienta z programu Elena mam obowiązek złożenia dokumentacji naborowej np. do kredytu ekologicznego FENG?	13
5. Czy biogazownie mogą być inwestycją kwalifikowaną do programu ELENA?	14
6. Czy rozbudowa budynku może być kwalifikowana?	14
7. Czy dopuszcza się 20% produkcji energii na sprzedaż?	14
8. Jakie warunki musi spełniać inwestycja aby skorzystać z ELENA?	15
9. Czy konieczna jest redukcja CO ₂ ?.....	16
PRZYGOTOWANIE WNIOSKU O DOFINANSOWANIE Z ELENA.....	17
1. Czy można samodzielnie przygotować wniosek w ramach projektu ELENA (Energia Pracodawców RP)?	17
2. Jak można się dowiedzieć, ile taka analiza ma kosztować jak zapytania ofertowe robią później?	17
Realizacja i rozliczenie inwestycji.....	18
1. Czy istnieje ryzyko zwrotu środków przez Inwestorów? – w jakiej sytuacji?.....	18
2. Czy jest badane czy Inwestor zrealizuje zmniejszenie energii pierwotnej o min. 30% kosztów energii? I jakie są konsekwencje jeśli nie zrealizuje?	18
3. Co oznacza rozpoczęcie kwalifikowanej inwestycji – np. czy jest to złożenie wniosku do Banku o promesę, czy złożenie wniosku o Kredyt Ekologiczny do BGK?	19
4. Do kiedy inwestycja musi być w pełni zrealizowana? Co jest kluczowe w kontekście terminu realizacji?	19

FINANSOWANIE Z ELENA

1. Czy ELENA finansuje inwestycję?

Nie. Projekt ELENA (Energia Pracodawców RP) **nie finansuje inwestycji**.

2. Co finansuje ELENA?

ELENA finansuje wyłącznie **przygotowanie dokumentacji technicznej niezbędnej do realizacji inwestycji** w zakresie efektywności energetycznej. Są to m.in.:

- audyt energetyczny ex ante (wymagany do kredytu ekologicznego),
- studium wykonalności,
- świadectwo charakterystyki energetycznej budynku,
- analiza kosztów i korzyści,
- dokumentacja techniczna inwestycji,
- wniosek o dotację lub pożyczkę.

3. Na co są środki oprócz dokumentacji i na jakim poziomie?

Środki z Energii Pracodawców RP są przeznaczone na sfinansowanie Dokumentów potrzebnych w wielu instrumentach finansowych Funduszy Europejskich (typu gwarancja ekomax, kredyt ekologiczny, pożyczki regionalne, itd.), w tym wskazane powyżej.

Jeśli planują Państwo inwestycję, która poprawi efektywność energetyczną przedsiębiorstwa to mogą Państwo pozyskać na nią dofinansowanie ze środków UE (powyżej przykłady instrumentów).

Jednak aby z nich skorzystać, to na etapie aplikowania potrzebne są dokumenty potwierdzające efekt ekologiczny (zmniejszenie o 30% zużycia energii pierwotnej, co wykaże audyt sfinansowany z ELENA). Doradcy, czyli Wykonawcy Dokumentacji Technicznej są w stanie doradzić co powinna objąć planowana inwestycja aby taki efekt uzyskać.

ELENA sfinansuje 90% kosztów takiej dokumentacji.

Zapraszamy do złożenia wniosku. Szczegóły na stronie projektu:

<https://energia.pracodawcyrp.pl/inwestorzy>

4. Czy wsparcie jest uzależnione od mapy pomocy?

Nie, wsparcie w ramach ELENA (European Local Energy Assistance) nie jest uzależnione od mapy pomocy publicznej. Program ELENA to instrument Komisji Europejskiej zarządzany przez Europejski Bank Inwestycyjny (EBI), który finansuje przygotowanie projektów inwestycyjnych w zakresie efektywności energetycznej, OZE i zrównoważonego transportu.

Środki z ELENA przeznaczone są głównie na finansowanie kosztów przygotowania dokumentacji technicznej, studiów wykonalności, analiz finansowych i doradztwa technicznego, a nie na same inwestycje. Ponieważ nie jest to klasyczna pomoc publiczna, jej udzielanie nie zależy od mapy pomocy regionalnej, która określa maksymalne poziomy wsparcia dla poszczególnych regionów.

Natomiast same inwestycje realizowane później przez przedsiębiorców (np. modernizacja energetyczna, instalacje OZE) mogą podlegać innym mechanizmom wsparcia, które już mogą być uzależnione od mapy pomocy publicznej.

5. Czy pomoc jest kwalifikowana jako pomoc minimis?

Nie, wsparcie udzielane w ramach ELENA nie jest klasyfikowane jako pomoc de minimis, ponieważ:

- Brak bezpośredniego wsparcia dla inwestycji – ELENA finansuje koszty przygotowawcze, a nie same inwestycje, które później mogą korzystać z innych źródeł finansowania.
- Brak klasycznej pomocy publicznej – Środki z ELENA nie stanowią wsparcia w formie dotacji inwestycyjnej ani subsydiów dla firm, więc nie podlegają limitom de minimis (tj. 200 000 EUR w ciągu trzech lat podatkowych).
- Wsparcie techniczne, a nie dotacja bezpośrednia – ELENA finansuje usługi doradcze i eksperckie, co jest traktowane jako mechanizm ułatwiający dostęp do finansowania inwestycji, a nie jako klasyczna pomoc państwowa.

Jednak same inwestycje realizowane przez przedsiębiorców mogą podlegać zasadom pomocy publicznej, w zależności od źródeł finansowania, np. krajowych dotacji, funduszy unijnych czy preferencyjnych kredytów.

6. Czy jest możliwość refinansowania wykonanych dokumentacji, np. audytów?

NIE, nie ma możliwości ubiegania się Inwestora o refinansowanie wykonanych już audytów energetycznych lub innych dokumentacji. Takie ograniczenie zostało nałożone odgórnie.

Musi zostać zachowany proces wyboru wykonawcy opisany w Regulaminie projektu.

Dopiero później podpisywana jest umowa trójstronna która określa co ma być wykonane i w jakiej cenie.

7. Czy można łączyć z innymi programami?

Tak, wsparcie z Programu ELENA można łączyć z innymi źródłami finansowania, np. z: kredytem ekologicznym FENG, gwarancją EKOMAX, dotacjami NFOŚiGW, programami regionalnymi, czy „zwykłym” kredytem inwestycyjnym z banku komercyjnego.

Ale uwaga:

ELENA finansuje tylko koszty przygotowania inwestycji (np. audyt energetyczny, projekty techniczne, analizy ekonomiczne, dokumentację środowiskową).

Nie pokrywa kosztów samej realizacji inwestycji – do tego właśnie mogą służyć inne programy.

Ważne jest, aby:

dokumentacja finansowana z ELENY dotyczyła inwestycji, która spełnia kryteria (np. poprawa efektywności energetycznej o min. 30%),

i nie była podwójnie finansowana (czyli ten sam koszt nie może być sfinansowany z dwóch różnych programów jednocześnie).

8. Czy w sytuacji gdy koszt audytu zostanie dofinansowany z grantu ELENA przedsiębiorca może przedstawić ten koszt również do refundacji w ramach premii ekologicznej?

Nie, nie może wystąpić podwójne finansowanie. Bank Gospodarstwa Krajowego weryfikuje możliwość udzielenia pomocy de minimis w rejestrach udzielonej pomocy publicznej. Dodatkowo, przedmiotowa kwestia podlega cyklicznej kontroli przeprowadzanej niezależnie przez BGK i Instytucję Zarządzającą Programem FENG.

Korzystniejsze jest jednak skorzystanie z ELENY. Wysokość dofinansowania w ELENA wynosi 90%, a z np. kredytu ekologicznego to tylko 50%.

9. Czy uzyskanie grantu ELENA wyklucza z możliwości uzyskania dofinansowania w ramach premii ekologicznej?

Nie, uzyskanie grantu ELENA nie wyklucza możliwości uzyskania dofinansowania w ramach premii ekologicznej (np. w Kredycie Ekologicznym FENG). Wręcz przeciwnie – projekt ELENA został stworzony po to, aby pomóc przedsiębiorcom w przygotowaniu dokumentacji potrzebnej do aplikowania o takie dofinansowanie.

Warunek kluczowy - Nie może dojść do tzw. podwójnego finansowania, czyli koszty dokumentacji przygotowanej w ramach ELENA (np. audytu energetycznego, studium wykonalności) nie mogą być ponownie wskazane jako wydatki kwalifikowane w ramach premii ekologicznej (czyli nie mogą być refundowane drugi raz).

Jak to działa w praktyce:

- ELENA finansuje przygotowanie dokumentów (do 90% kosztów).
- Na podstawie tej dokumentacji inwestor składa wniosek o premię ekologiczną.
- Koszty dokumentacji nie są ujmowane we wniosku o premię, ale sama inwestycja może otrzymać dofinansowanie.

Podsumowanie:

- Można łączyć grant ELENA z premią ekologiczną,
- pod warunkiem unikania podwójnego finansowania tych samych kosztów.
- BGK na pewno sprawdzi, czy wystąpiło podwójne finansowanie. Jeżeli tak, to wysokie prawdopodobieństwo, że wniosek o dofinansowanie na inwestycję zostanie odrzucony.

10. Czy wymagane są zabezpieczenia finansowe?

Nie, Program ELENA nie wymaga od inwestorów zabezpieczeń finansowych.

Wsparcie w ramach ELENY polega na pokryciu kosztów przygotowania dokumentacji technicznej (np. audytów, projektów, analiz), a nie na udzielaniu pożyczek ani dotacji inwestycyjnych. To pomoc bezzwrotna, o ile inwestor spełni warunki programu – przede wszystkim zrealizuje inwestycję zgodnie z przedstawionym harmonogramem.

Nie ma obowiązku ustanawiania zastawów, poręczeń czy innych form zabezpieczenia.

11. Czy jest gwarancja uzyskania dotacji?

Nie, udział w Programie ELENA nie oznacza gwarancji uzyskania dotacji inwestycyjnej.

Program ELENA wspiera przedsiębiorców na etapie przygotowania inwestycji – w szczególności poprzez sfinansowanie dokumentacji technicznej, takiej jak audyty energetyczne, studia

wykonalności czy projekty techniczne. Dzięki temu inwestorzy są lepiej przygotowani do ubiegania się o właściwe finansowanie (np. kredyt ekologiczny, dotację, leasing energetyczny itp.). Uzyskanie dotacji zależy od osobnej decyzji instytucji udzielającej wsparcia finansowego, zgodnie z kryteriami danego programu (np. FENG, NFOŚiGW, BGK). Program ELENA nie zastępuje ani nie gwarantuje przyznania takiej dotacji.

12. Ile trwa proces wnioskowania o wsparcie z ELENA?

Proces wnioskowania o dotację w programie ELENA trwa:

Weryfikacja Wniosku o Finansowanie przez Zespół ELENA: do 7 dni roboczych od złożenia kompletnego wniosku.

Weryfikacja procedury wyboru wykonawcy oraz zakresu przedmiotu zlecenia: do 14 dni kalendarzowych od przesłania dokumentów do akceptacji.

Podsumowując, samo wnioskowanie trwa minimum 7 dni roboczych, a kolejne etapy związane z wyborem wykonawcy i akceptacją dokumentacji mogą trwać do około 14 dni. Cały czas realizacji od momentu złożenia wniosku do podpisania umowy wykonawczej zależy również od tempa działania inwestora oraz wykonawców (np. wyboru wykonawcy i dostarczenia dokumentów).

13. Czy wcześniejsze złożenie wniosku do ELENY zwiększa szansę na uzyskanie dofinansowania?

Tak – liczy się kolejność zgłoszeń, ponieważ Program ELENA ma określony budżet oraz ramy czasowe realizacji.

Choć nie ma formalnych „rund naboru”, wnioski są rozpatrywane na bieżąco, a dostępność środków jest ograniczona. Z tego względu, im wcześniej inwestor złoży wniosek o finansowanie dokumentacji w ramach ELENY, tym większa szansa na objęcie go wsparciem.

W praktyce oznacza to, że przedsiębiorcy, którzy zgłoszą się na późniejszym etapie realizacji programu, mogą napotkać ograniczenia budżetowe lub czasowe i nie zostaną już objęci pomocą – mimo że spełnialiby kryteria.

14. Kiedy zacząć korzystać z ELENA?

Jak najszybciej. Program ELENA finansuje przygotowanie dokumentacji technicznej (np. audytów, projektów, analiz), która musi być gotowa przed rozpoczęciem realizacji inwestycji.

Dlatego rekomendujemy, aby:

złożyć wniosek do Programu ELENA na jak najwcześniejszym etapie planowania inwestycji, wstrzymać się z rozpoczęciem prac budowlanych lub zakupem urządzeń do czasu zakończenia przygotowania dokumentacji (inaczej może być problem z wykazaniem 30% oszczędności energii, co jest warunkiem programu).

Im szybciej inwestor się zgłosi, tym większa szansa na uzyskanie wsparcia. Pula środków jest ograniczona, a nabór trwa do wyczerpania.

15. Ile trwa przygotowanie dokumentacji technicznej?

Czas przygotowania dokumentacji technicznej zależy od skali i złożoności planowanej inwestycji, ale orientacyjnie średni czas to około 2–3 miesiące od podpisania umowy z ekspertem.

W przypadku bardziej złożonych projektów (np. modernizacja kilku obiektów, instalacje OZE w połączeniu z termomodernizacją) – czas może się wydłużyć do 5–6 miesięcy.

Należy również uwzględnić czas potrzebny na: złożenie i ocenę Wniosku o Finansowanie w ramach ELENY, podpisanie umowy z ekspertem, uzgodnienia techniczne i organizacyjne po stronie inwestora.

W praktyce oznacza to, że od momentu złożenia wniosku do zakończenia prac nad dokumentacją może upłynąć około 3–6 miesięcy.

GRUPA DOCELOWA

1. Dla kogo jest projekt ELENA? Kto może skorzystać?

Projekt Energia Pracodawców RP (ELENA) jest skierowany do:

Przedsiębiorców z sektora MŚP i MID-CAP, czyli firm zatrudniających:

- MŚP - przedsiębiorstwa, które zatrudniają mniej niż 250 pracowników i których roczny obrót nie przekracza 50 milionów euro, i/lub całkowity bilans roczny nie przekracza 43 milionów EUR.
 - Mikro przedsiębiorstwo – przedsiębiorstwo zatrudniające mniej niż 10 pracowników i którego roczny obrót i/lub całkowity bilans roczny nie przekracza 2 milionów EUR.
 - Małe przedsiębiorstwo - przedsiębiorstwo zatrudniające mniej niż 50 pracowników, którego roczny obrót oraz/lub całkowity bilans roczny nie przekracza 10 milionów EUR.
 - Średnie przedsiębiorstwo - przedsiębiorstwo zatrudniające mniej niż 250 osób, którego obroty roczne nie przekraczają 50 mln EUR i/lub roczna suma bilansowa nie przekracza 43 mln EUR. Ważne dla zaliczenia firmy do MŚP – powiązania kapitałowe i osobowe.
- Firmy small mid-cap - małe spółki o średniej kapitalizacji: podmioty zatrudniające nie więcej niż 499 pracowników, niebędące MŚP.
- Firmy mid-cap - spółki o średniej kapitalizacji: podmioty zatrudniające nie więcej niż 3 000 pracowników, niebędące MŚP ani małymi spółkami o średniej kapitalizacji.

Firm planujących inwestycje zwiększające efektywność energetyczną, np.:

- termomodernizacja budynków,
- modernizacja systemów grzewczych lub chłodniczych,
- wymiana oświetlenia,
- wymiana linii technologicznych na bardziej energooszczędne,
- instalacje OZE zintegrowane z budynkiem.

Firm szukających wsparcia przy dokumentacji technicznej potrzebnej do pozyskania finansowania (np. z programu FENG, pożyczek, leasingu, kredytów bankowych).

Podmiotów gotowych wykazać minimum 30% redukcji zużycia energii pierwotnej – potwierdzonej audytem.

Projekt jest dostępny dla firm z całej Polski, niezależnie od branży, o ile spełniają kryteria kwalifikowalności.

2. Jak określić kategorię przedsiębiorstwa?

Porównanie kategorii przedsiębiorstw można znaleźć w oficjalnych źródłach, takich jak:

PARP (Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości) – Kwalifikator MŚP, oficjalna definicja MŚP i inne kategorie firm:

<https://www.parp.gov.pl/definicja-msp?q=20190117>

Portal Inteligentny Rozwój – klasyfikacja MŚP, small mid-cap i mid-cap:

<https://inteligentny-rozwoj.com.pl/index.php/kategorie-przedsiębiorstw-msp-small-mid-cap/>

Rozporządzenia Komisji Europejskiej – oficjalne dokumenty definiujące status przedsiębiorstw na poziomie UE, np. Rozporządzenie (UE) nr 651/2014.

Pierwszym kryterium determinującym do której kategorii powinniśmy przypisać przedsiębiorstwo jest liczba osób zatrudnionych, którą określa się zgodnie z przeliczeniem na RJR (ang. FTE – Full-Time Equivalent) (roczne jednostki robocze). Do osób zatrudnionych zalicza się:

- pracowników (umowa o pracę);
- osoby pracujące dla przedsiębiorstwa, podlegające mu i uważane za pracowników na mocy prawa krajowego (umowy cywilno-prawne);
- właścicieli-kierowników;
- partnerów prowadzących regularną działalność w przedsiębiorstwie i czerpiących z niego korzyści finansowe.

Wyłączeniu podlegają natomiast:

- praktykanci lub studenci odbywający szkolenie zawodowe na podstawie umowy o praktykę lub szkoleniu zawodowym;
- pracownicy przebywający na urlopie macierzyńskim lub wychowawczym.

3. Jaki pułap obrotu i sumy bilansowej mogą mieć small mid-cap i mid-cap?

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2015/1017 z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych, Europejskiego Centrum Doradztwa Inwestycyjnego i Europejskiego Portalu Projektów Inwestycyjnych oraz zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 1291/2013 i (UE) nr 1316/2013 – Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych- art. 2 pkt 6 i 7 wskazuje, że: „małe spółki o średniej kapitalizacji” oznaczają podmioty zatrudniające nie więcej niż 499 pracowników, niebędące MŚP;

„spółki o średniej kapitalizacji” oznaczają podmioty zatrudniające nie więcej niż 3 000 pracowników, niebędące MŚP ani małymi spółkami o średniej kapitalizacji”

Ważna jest również druga podstawa prawna: GBER: 651/2014 – art. 2 ust. 103e: „mała spółka o średniej kapitalizacji oznacza przedsiębiorstwo niebędące MŚP i zatrudniające do 499 pracowników, zgodnie z obliczeniami na podstawie art. 3–6 załącznika I, którego roczne obroty nie przekraczają 100 mln EUR, a roczna suma bilansowa – 86 mln EUR; kilka podmiotów uznaje się za jedno przedsiębiorstwo, jeżeli spełniony jest którykolwiek z warunków wymienionych w art. 3 ust. 3 załącznika I”.

4. Czy do klasyfikacji wielkości podmiotu bierze się pod uwagę powiązania kapitałowe lub osobowe? Jeżeli tak to z czego to wynika?

Tak, przy klasyfikacji wielkości przedsiębiorstwa (np. jako mikro, małe, średnie) bierze się pod uwagę powiązania kapitałowe i osobowe z innymi podmiotami.

Jeśli firma jest powiązana kapitałowo lub osobowo z innymi przedsiębiorstwami, to jej dane finansowe i zatrudnienie mogą być sumowane z danymi tych podmiotów przy określaniu statusu MŚP.

Kwestia ta wynika z załącznika nr I do rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014, czyli tzw. definicji MŚP obowiązującej w całej Unii Europejskiej. Dokument ten określa trzy typy relacji:

- Przedsiębiorstwo niezależne – brak powiązań > nie sumuje się danych.
- Przedsiębiorstwo partnerskie – posiada od 25% do 50% udziałów w innym podmiocie (lub odwrotnie) > częściowo sumuje się dane.
- Przedsiębiorstwo powiązane – posiada więcej niż 50% udziałów (lub odwrotnie) > dane są sumowane w całości.

Co się sumuje?

- liczba zatrudnionych pracowników,
- roczny obrót netto,
- suma bilansowa.

Podsumowując: Przy ocenie, czy firma kwalifikuje się jako MŚP (a więc może skorzystać np. z ELENA), trzeba uwzględnić powiązania z innymi firmami, ponieważ mogą one wpłynąć na przekroczenie progów zatrudnienia lub finansowych.

5. Czy mikrofirmy mogą korzystać z ELENA?

Tak, mikrofirmy mogą korzystać z projektu ELENA (Energia Pracodawców RP) – pod warunkiem spełnienia kryteriów kwalifikowalności.

Warunki:

- ◆ Mikroprzedsiębiorstwo to firma:
 - zatrudniająca mniej niż 10 pracowników,
 - o rocznym obrocie lub bilansie nieprzekraczającym 2 mln euro.
- ◆ Dodatkowo:
 - planowana inwestycja musi dotyczyć poprawy efektywności energetycznej,
 - i wykazywać min. 30% redukcji zużycia energii pierwotnej (potwierdzonej audytem).

Mikrofirmy – podobnie jak MŚP i mid-cap – mogą uzyskać do 90% dofinansowania kosztów dokumentacji technicznej.

6. Czy Inwestorem może być organizacja pozarządowa?

Organizacja pozarządowa (NGOs) nieprowadząca działalności gospodarczej nie zalicza się do grupy docelowej.

7. Czy Inwestorem mogą być przedsiębiorstwa komunalne, w których udziały posiadają Jednostki Samorządu Terytorialnego tj. spółki gminne, zajmujące się m.in. gospodarką komunalną, selektywną zbiórką odpadów komunalnych, gospodarką wodno-ściekową, transportem publicznym?

Tak, przedsiębiorstwa komunalne, w których udziały posiadają Jednostki Samorządu Terytorialnego (JST) – np. spółki gminne zajmujące się gospodarką komunalną, odpadami, wodno-ściekową czy transportem publicznym – mogą skorzystać z dofinansowania w ramach programu ELENA, o ile spełniają pozostałe warunki kwalifikowalności, w szczególności:

- Zatrudniają mniej niż 3 000 pracowników (czyli mieszczą się w kategorii MID-CAP lub MŚP),
- Inwestycje są zgodne z celami programu ELENA, tj. przyczyniają się do zwiększenia efektywności energetycznej (np. poprzez termomodernizację, modernizację systemów, instalacje OZE),
- Planowana inwestycja zapewnia co najmniej 30% redukcji zużycia energii pierwotnej – potwierdzoną audytem ex ante,
- Nie występuje podwójne finansowanie tych samych kosztów.

W przypadku takich spółek – ze względu na publiczny charakter właścicielski – konieczna jest także szczególna weryfikacja statusu podmiotu (czy działa jako przedsiębiorstwo w rozumieniu prawa UE – tj. prowadzi działalność gospodarczą na rynku).

Projekt ma być realizowany przez MŚP (zgodnie z definicjami) na potrzeby własne MŚP.

8. Czy Inwestorem mogą być wspólnoty mieszkaniowe lub spółdzielnie mieszkaniowe?

Nie, nie wpisują się w grupę docelową.

9. Czy rolnicy prowadzący działalność rolniczą (prowadzą gospodarstwo rolne, sprzedają lub przetwarzają swoje produkty), mogą startować w programie ELENA?

Tak, ale tylko wtedy, gdy spełnia kryteria przedsiębiorcy (MŚP / small mid-cap / mid-cap), zgodnie z unijną definicją i interpretacją EBI. To zależy od formy działalności. Tak, jeżeli:

rolnik prowadzi działalność gospodarczą zarejestrowaną jako:

jednoosobowa działalność gospodarcza (JDG),

spółka (np. z o.o., cywilna),

spółdzielnia produkcyjna lub rolnicza,

zatrudnia pracowników i osiąga przychody ze sprzedaży (np. usług, produktów, energii),
spełnia kryteria unijne dot. MŚP / small mid-cap:

MŚP: do 250 pracowników, max 50 mln EUR obrotu lub 43 mln EUR bilansu,

small mid-cap: do 500 pracowników,

mid-cap: do 3 000 pracowników.

Nie – jeśli:

rolnik działa wyłącznie w formie gospodarstwa rolnego bez rejestracji działalności gospodarczej,
nie zatrudnia pracowników i nie prowadzi wyodrębnionej księgowości.

KWALIFIKOWALNE INWESTYCJE

1. Jak/z czego może być finansowana może być sama inwestycja?

Inwestycja może być realizowana z innych źródeł, np.:

- kredyt ekologiczny FENG,
- kredyt z gwarancją Ekomax FENG (dla MŚP),
- pożyczki regionalne – o ile spełniają warunek uzyskania co najmniej 30% redukcji zużycia energii pierwotnej
- kredyt z linii Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI),
- środki własne przedsiębiorcy,
- pożyczki, leasing, kredyt inwestycyjny (tj. inne produkty bankowe).

2. Czy finansowanie inwestycji zwiększającej efektywność energetyczną o 30% „zwykłym” kredytem inwestycyjnym (tj. nie: kredytem ekologicznym, nie: kredytem z gwarancją Ekomax) również spełnia warunki Programu Elena?

Tak – ELENA nie finansuje Inwestycji więc nie ma znaczenia z jakich środków będzie ona finansowana. Ważne jednak by spełniała kryteria kwalifikowalności do projektu.

Warunki, które muszą być spełnione:

- Efektywność energetyczna: Inwestycja musi skutkować co najmniej 30% redukcją zużycia energii pierwotnej – to jest kluczowy wymóg techniczny potwierdzony audytem.
- Kwalifikowalność kosztów: Muszą to być koszty kwalifikowalne w rozumieniu programu ELENA (np. dotyczące modernizacji technologii, instalacji, systemów zarządzania energią itp.).
- Złożenie wniosku o finansowanie: Złożenie wniosku o „zwykły” kredyt inwestycyjny może być traktowane jako rozpoczęcie procesu finansowania – o ile projekt spełnia kryteria ELENA.

3. Czy złożenie wniosku o finansowanie (tj. o „zwykły” kredyt inwestycyjny, ale zwiększający efektywność energetyczną o 30%) do banku powoduje, że klient może ponosić wydatki związane z poprawieniem efektywności energetycznej?

W przypadku gdy inwestor planuje realizację inwestycji zwiększającej efektywność energetyczną o co najmniej 30% i składa wniosek do banku o „zwykły” kredyt inwestycyjny (tj. nie kredyt ekologiczny, ani kredyt z gwarancją EKOMAX), pojawia się pytanie o możliwość równoległego skorzystania ze wsparcia w ramach Programu ELENA – np. na przygotowanie dokumentacji technicznej. Co do zasady, taka możliwość istnieje, o ile:

- inwestycja spełnia kryteria efektywności energetycznej ($\geq 30\%$),
- inwestor zostanie formalnie objęty wsparciem w ramach Programu ELENA (tj. złoży odpowiedni Wniosek o Finansowanie i przejdzie weryfikację),
- oraz zachowana zostanie odpowiednia kolejność działań – to bardzo ważne.

Kluczowa kwestia: moment rozpoczęcia prac inwestycyjnych

Nawet jeśli inwestor planuje sfinansować inwestycję „zwykłym” kredytem, nie powinien rozpoczynać żadnych prac związanych z modernizacją przed ukończeniem dokumentacji technicznej przygotowanej przez ekspertów ELENA.

Dlaczego to tak istotne?

Dokumentacja techniczna w ELENA opiera się na stanie wyjściowym (pierwotnym) budynku lub instalacji. Jeśli prace modernizacyjne rozpoczną się przed zakończeniem przygotowania dokumentacji, może się okazać, że:

- ekspert nie będzie miał możliwości pełnego audytu stanu pierwotnego,
- a co za tym idzie – nie da się jednoznacznie wykazać planowanego efektu 30% oszczędności energii.

W takiej sytuacji inwestycja może przestać spełniać warunki Programu ELENA, a związane z nią koszty – zarówno przygotowawcze, jak i inwestycyjne – mogą zostać uznane za niekwalifikowalne.

Rekomendacja - Zalecamy, aby inwestorzy:

- Wstrzymali się z rozpoczęciem jakichkolwiek prac inwestycyjnych do momentu zakończenia przygotowania dokumentacji technicznej w ramach Programu ELENA.
- Traktowali dokumentację jako pierwszy krok w całym procesie – to ona potwierdzi kwalifikowalność inwestycji oraz oczekiwany efekt energetyczny.
- Dopiero po przygotowaniu dokumentacji i potwierdzeniu wskaźników – kontynuowali działania inwestycyjne, także te finansowane kredytem inwestycyjnym.

4. Czy, po wykonaniu audytu energetycznego oraz uzyskaniu dofinansowania przez Klienta z programu Elena mam obowiązek złożenia dokumentacji naborowej np. do kredytu ekologicznego FENG?

Czy zatem sporządzenie dokumentacji audytorskiej dla Klientów, których planowane prace termomodernizacyjne nie przekroczą kwoty 2mln, będzie przez Państwa dofinansowany?

Tak, w projekcie ważne jest, aby dana inwestycja faktycznie przyniosła efekt ekologiczny w postaci zmniejszenia zużycia energii pierwotnej o 30 %. To jest główne założenie naszego projektu.

Kredyt ekologiczny jest jednym z wielu możliwości jakie ma przedsiębiorca aby sfinansować daną inwestycję. Mogą to być środki w ramach gwarancji ekomax, środki własne, kredyty inwestycyjne, itd. Nie ma przymusu do korzystania akurat z tego instrumentu. Zachęcam klientów do zapoznania się z ofertami banków z którymi nawiązaliśmy współpracę w zakresie naszego projektu.

Zachęcam do zapoznania się z Regulaminem projektu w zakładce Inwestorzy.

<https://energia.pracodawcyrp.pl/>

5. Czy biogazownie mogą być inwestycją kwalifikowaną do programu ELENA?

Tak, biogazownie mogą być kwalifikowane w ramach projektu ELENA, ale tylko pod określonymi warunkami – zależnie od sposobu ich integracji z systemem energetycznym oraz celu, w jakim są wykorzystywane.

Warunki kwalifikowalności biogazowni:

1. Jeśli biogazownia jest zintegrowana z budynkiem lub siecią ciepłowniczą
2. Jeśli biogazownia produkuje ciepło dla systemu ciepłowniczego przedsiębiorstwa:
 - Kwalifikuje się pod warunkiem, że sieć ciepłownicza spełnia definicję wydajnego systemu ciepłowniczego (zgodnie z dyrektywą (UE) 2023/1791) DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2023/1791 z dnia 13 września 2023 r. - w sprawie efektywności energetycznej oraz zmieniająca rozporządzenie (UE) 2023/955.

W tym przypadku produkcja ciepła z odnawialnych źródeł, jak biogaz, jest kwalifikowana.

Kiedy biogazownia nie kwalifikuje się:

- Gdy działa jako samodzielna instalacja, niezintegrowana z budynkami, siecią ciepłowniczą lub systemami zarządzania energią
- Jeśli jej głównym celem jest komercyjna produkcja energii, np. duża farma biogazowa niezwiązana z efektywnością energetyczną budynków.

6. Czy rozbudowa budynku może być kwalifikowana?

Co do zasady nie, jeśli celem jest tylko powiększenie powierzchni użytkowej bez aspektu energetycznego. Planowane Inwestycje muszą dotyczyć budynków, które już istnieją.

Jeśli planujesz inwestycję, warto sprawdzić, czy można uwzględnić w niej elementy poprawiające efektywność energetyczną, aby spełnić kryteria ELENA.

Zachęcamy do zapoznania się z Instrukcją wdrażania (szczegółowy opis kwalifikowalności) zamieszczoną na stronie www.energia.pracodawcyrp.pl, a także do kontaktu z Wykonawcami z Listy już na etapie definiowania zakresu Inwestycji.

7. Czy dopuszcza się 20% produkcji energii na sprzedaż?

Jakie rodzaje inwestycji można objąć audytem energetycznym: termomodernizacja budynków komercyjnych, termomodernizacja linii produkcyjnych, instalacja OZE itp.?

Czy inwestycja może obejmować produkcję energii wyłącznie na własne potrzeby, czy również na sprzedaż, a jeśli tak, to jaki procent (np. w kredycie środowiskowym FENG 20%) może być przeznaczony na sprzedaż?

W ramach projektów realizowanych z wykorzystaniem wsparcia ELENA dopuszcza się sprzedaż do 20% energii wyprodukowanej przez instalacje OZE (np. fotowoltaiczne), pod warunkiem, że:

- instalacje te są zintegrowane ze środowiskiem budowlanym (np. PV na dachach budynków),
- projekt służy głównie poprawie efektywności energetycznej budynków,

- sprzedaż ta nie stanowi głównego celu inwestycji, a jedynie jej efekt uboczny.

Wyłączenie inwestycji niezintegrowanych:

Finansowanie nie obejmuje inwestycji w wielkoskalowe, samodzielne instalacje OZE niezintegrowane z budynkami, nawet jeśli ich produkcja energii częściowo trafia do własnego zużycia.

8. Jakie warunki musi spełniać inwestycja aby skorzystać z ELENA?

Aby inwestycja mogła zostać objęta dofinansowaniem w ramach programu ELENA (Energia Pracodawców RP), musi spełnić szereg warunków technicznych, organizacyjnych i ekologicznych. Poniżej kluczowe z nich:

1. Efekt ekologiczny:

- Obowiązkowe minimum: redukcja zużycia energii pierwotnej o co najmniej 30%.
→ Musi być potwierdzone audytem energetycznym ex ante (sfinansowanym z projektu).
- Doradcy, czyli Wykonawcy Dokumentacji Technicznej doradzą co powinna objąć planowana inwestycja aby taki efekt uzyskać.

2. Kwalifikowany zakres inwestycji:

Inwestycje muszą dotyczyć poprawy efektywności energetycznej budynków lub procesów, m.in.:

- termomodernizacja budynków (produkcyjnych, usługowych, biurowych),
- modernizacja systemów grzewczych i chłodniczych,
- wymiana oświetlenia na energooszczędne,
- wymiana linii technologicznych na bardziej efektywne energetycznie,
- montaż instalacji OZE zintegrowanych z budynkiem (np. fotowoltaika na dachu, pompy ciepła itp.).

3. Co nie kwalifikuje się?

- instalacja lub modernizacja kotłów ciepłowniczych opalanych paliwami kopalnymi (np. węglem, olejem opałowym, gazem) - z wyjątkiem gazowych kotłów kondensacyjnych o sezonowej sprawności ogrzewania pomieszczeń wynoszącej co najmniej 90%, w ramach szerszej renowacji energetycznej, która w drodze wyjątku może być wspierana
- budowa nowych budynków, nawet takich, które przewyższają krajowe wymagania w zakresie zużycia energii
- samodzielne systemy energii odnawialnej, niezintegrowane z budynkami, inteligentnymi sieciami lub systemami ciepłowniczymi, np. farmy wiatrowe, samodzielne instalacje fotowoltaiczne, skoncentrowana energia słoneczna, energia wodna i produkcja energii geotermalnej

4. Forma wsparcia – dofinansowanie dokumentacji:

ELENA nie finansuje samej inwestycji, ale:

- audyt energetyczny,

- studium wykonalności,
- wnioski o dofinansowanie publiczne (np. do kredytu ekologicznego),
- świadectwo charakterystyki energetycznej,
- inne wymagane ekspertyzy.

5. Inwestorzy uprawnieni:

- firmy z sektora MŚP i MID-CAP (do 3000 pracowników),
- w tym również mikrofirmy,
- spółki komunalne z udziałem JST – jeżeli funkcjonują jako przedsiębiorstwa i planują inwestycje spełniające powyższe warunki.

Podsumowanie:

Aby skorzystać z ELENA, inwestycja musi:

1. Prowadzić do zmniejszenia zużycia energii pierwotnej o min. 30%.
2. Dotyczyć działań efektywnościowych (nie tylko czystej OZE).
3. Być zrealizowana przez kwalifikującego się inwestora.
4. Mieć kompletną dokumentację techniczną (finansowaną w ramach ELENA).

9. Czy konieczna jest redukcja CO₂?

Nie, redukcja emisji CO₂ nie jest bezwzględnie wymagana jako oddzielny warunek udziału w Programie ELENA.

Kryterium obowiązkowe to osiągnięcie co najmniej 30% redukcji zużycia energii pierwotnej, które zostanie wykazane w audycie energetycznym finansowanym z grantu ELENA.

Redukcja emisji CO₂ będzie naturalnym efektem zmniejszenia zużycia energii, ale to wskaźnik efektywności energetycznej (a nie klimatyczny) jest podstawą kwalifikowalności inwestycji.

PRZYGOTOWANIE WNIOSKU O DOFINANSOWANIE Z ELENA

1. Czy można samodzielnie przygotować wniosek w ramach projektu ELENA (Energia Pracodawców RP)?

Tak, ale warto skorzystać z wiedzy doradców już od etapu przygotowania do projektu.

Inwestor (firma) ma możliwość samodzielnego przygotowania i złożenia wniosku o dofinansowanie dokumentacji technicznej w ramach projektu ELENA. Wzory dokumentów, lista wymaganych załączników i wytyczne są dostępne na stronie internetowej projektu: www.energia.pracodawcyrp.pl/inwestorzy

Dlaczego warto skorzystać z pomocy doradcy?

Choć możliwe jest samodzielne złożenie wniosku, rekomendujemy skorzystanie z doświadczonego doradcy bankowego lub technicznego, ponieważ:

- Doradca pomaga oszczędzić czas – zna procedury i wymagania formalne, może szybko zweryfikować kompletność dokumentów.
- Minimalizuje ryzyko błędów – poprawnie przygotowany wniosek to warunek uzyskania dofinansowania.
- Ułatwia kontakt z wykonawcami dokumentacji technicznej – może wskazać sprawdzonych partnerów z listy kwalifikowanych.
- Pomaga zrozumieć warunki programu – np. co oznacza wymagany efekt 30% oszczędności energii pierwotnej.
- Wspiera również w dalszych krokach inwestycji – m.in. przy uzyskaniu kredytu ekologicznego lub promesy.

Podsumowując: można działać samodzielnie, ale współpraca z doradcą zdecydowanie zwiększa szanse na sprawne i skuteczne przejście przez proces.

2. Jak można się dowiedzieć, ile taka analiza ma kosztować jak zapytania ofertowe robią później?

W jaki sposób uzupełnić część 3 wniosku o dofinansowanie. Tam trzeba wpisać szacowane ceny dla poszczególnych analiz. (Jakaś analiza dla budynku może kosztować inaczej niż analiza dla hali produkcyjnej).

Zespół Eleny nie wskazuje jednej konkretnej metody szacowania. Może to być zarówno oszacowanie dokonane przez wykonawcę dokumentacji, jak i analiza ofert dostępnych w Internecie.

Rekomendujemy jednak skorzystanie ze wsparcia Wykonawców z Listy już na etapie przygotowania wniosku.

Realizacja i rozliczenie inwestycji

1. Czy istnieje ryzyko zwrotu środków przez Inwestorów? – w jakiej sytuacji?

Tak, zgodnie z § 7 Regulaminu Projektu, istnieje ryzyko obowiązku zwrotu środków uzyskanych z Grantu ELENA w przypadku, gdy Inwestor nie zrealizuje Kwalifikowalnej Inwestycji zgodnie z harmonogramem wskazanym we Wniosku o Finansowanie. Dotyczy to w szczególności sytuacji, gdy Inwestor, w określonych we Wniosku terminach:

- nie wystąpi do Instytucji Finansowej o finansowanie Kwalifikowalnej Inwestycji,
- nie zawrze umów z wykonawcami lub dostawcami w zakresie realizacji tej inwestycji,
- nie rozpocznie Kwalifikowalnej Inwestycji.

W takich przypadkach Pracodawcy RP mają prawo wezwać Inwestora do zwrotu uzyskanego finansowania z Grantu ELENA w wyznaczonym terminie.

Warto jednak zaznaczyć, że przed wezwaniem do zwrotu środków, Zespół ELENA może uzgodnić z Inwestorem zmodyfikowany harmonogram realizacji inwestycji, co daje możliwość elastycznego podejścia w przypadku uzasadnionych opóźnień lub zmian w planie inwestycyjnym.

Zachęcamy do zapoznania się z dokumentami zamieszczonymi na stronie <https://energia.pracodawcyrp.pl/inwestorzy>, w tym krótkim regulaminem projektu.

2. Czy jest badane czy Inwestor zrealizuje zmniejszenie energii pierwotnej o min. 30% kosztów energii? I jakie są konsekwencje jeśli nie zrealizuje?

Tak i nie. Osiągnięcie efektu ekologicznego w postaci zmniejszenia zużycia energii pierwotnej o co najmniej 30% jest warunkiem uznania inwestycji za Kwalifikowalną (zgodnie z definicją w § 1 pkt 6 Regulaminu).

ELENA przygotowuje do inwestycji więc kluczowy jest wynik audytu ex ante. Po zrealizowaniu tej inwestycji nie jest w ELENE sprawdzane, czy faktycznie taka oszczędność została osiągnięta.

Efekt ten musi być:

- wskazany i uzasadniony w audycie energetycznym ex ante (przed przystąpieniem do inwestycji),
- potwierdzony w informacji końcowej składanej przez Inwestora po zakończeniu inwestycji (§ 6 ust. 3 Regulaminu),
- oparty na dokumentach źródłowych, które Inwestor ma obowiązek przedstawić na wezwanie (§ 6 ust. 5).

Wymagany efekt może być później sprawdzany w ramach innych instrumentów finansujących już inwestycję a nie dokumentację.

Brak osiągnięcia wymaganego efektu ekologicznego (czyli oszczędności na poziomie min. 30%) może skutkować uznaniem inwestycji za niekwalifikowalną i wiązać się z obowiązkiem zwrotu

środków, analogicznie do sytuacji opisanych w § 7 Regulaminu – szczególnie jeśli wynika to z niewłaściwego przygotowania lub realizacji inwestycji.

3. Co oznacza rozpoczęcie kwalifikowanej inwestycji – np. czy jest to złożenie wniosku do Banku o promesę, czy złożenie wniosku o Kredyt Ekologiczny do BGK?

W świetle § 7 Regulaminu, „rozpoczęcie Kwalifikowalnej Inwestycji” oznacza realne działania zmierzające do jej realizacji, zgodne z harmonogramem określonym we Wniosku o Finansowanie.

Regulamin nie podaje jednej, formalnej definicji rozpoczęcia inwestycji, ale z treści przepisów wynika, że za rozpoczęcie można uznać m.in.:

- zawarcie umów z wykonawcami lub dostawcami,
- rozpoczęcie robót lub dostaw,
- podjęcie innych wiążących działań faktycznych związanych z realizacją inwestycji.

Złożenie Wniosku o Finansowanie do Zespołu ELENA ani samo złożenie wniosku o kredyt ekologiczny lub inne dofinansowanie nie stanowi rozpoczęcia inwestycji.

W praktyce, rozpoczęcie inwestycji powinno być zgodne z datą podaną we Wniosku o Finansowanie i powinno być możliwe do udokumentowania – np. przez podpisane umowy, faktury zaliczkowe, zgłoszenia robót itp.

4. Do kiedy inwestycja musi być w pełni zrealizowana? Co jest kluczowe w kontekście terminu realizacji?

Termin pełnej realizacji inwestycji to koniec 2026 roku. Jednak biorąc pod uwagę opóźnienia, np. w ogłoszeniu wyników konkursu kredytu ekologicznego, ten termin może być mało realny. W takich sytuacjach niezbędne jest ścisłe monitorowanie postępu inwestycji.

Czy jest możliwość odstępstwa od terminu realizacji?

Tak, w przypadku potrzeby przedłużenia terminu realizacji inwestycji, skonsultujemy się z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI). Decyzja o ewentualnym przedłużeniu będzie oparta na kwartalnych raportach dotyczących statusu realizacji inwestycji, które regularnie będziemy otrzymywać.

Co jest kluczowe w kontekście terminu realizacji? Najważniejsze jest, aby inwestycja została faktycznie rozpoczęta. Monitorowanie postępu i bieżąca komunikacja z EBI umożliwią odpowiednią reakcję i, jeśli będzie to konieczne, uzyskanie zgody na przedłużenie realizacji.